

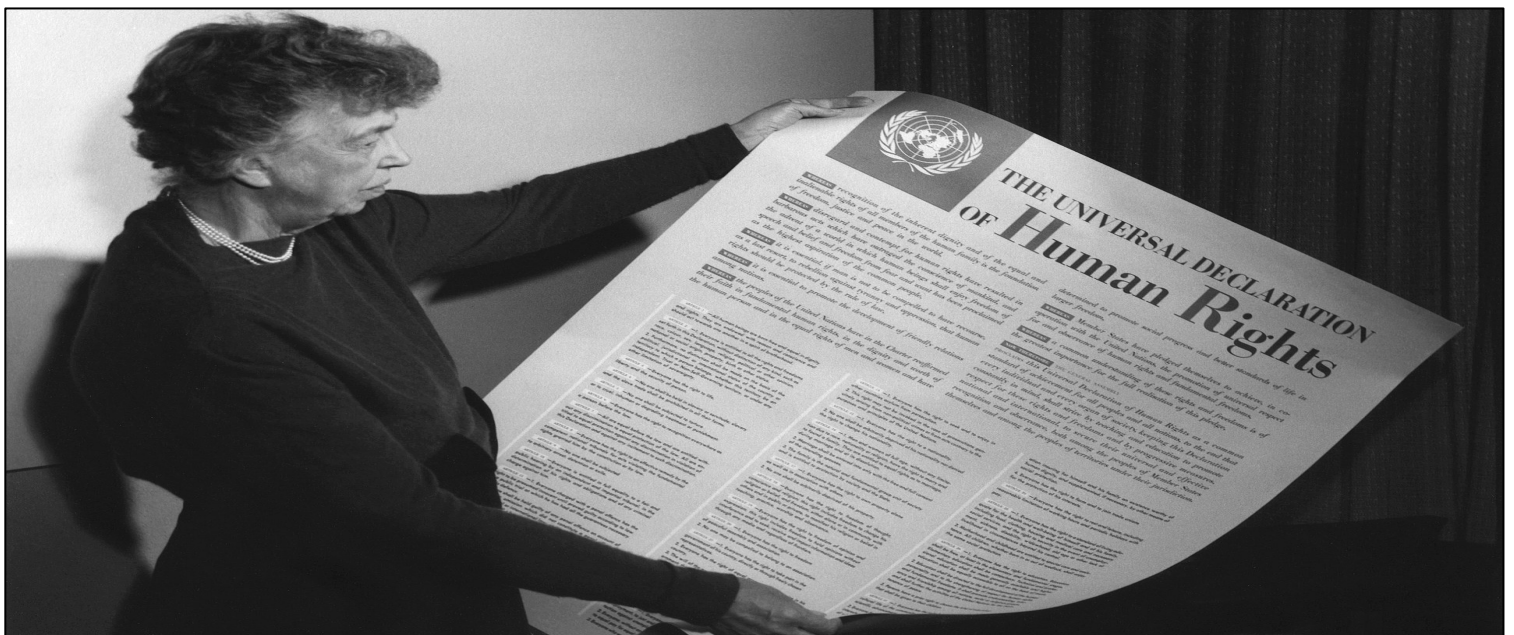

El setanta-cinquè aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides

Els assoliments i els reptes pendents de la Declaració Universal dels Drets Humans després de setanta-cinc anys com a primer document en matèria de drets humans a nivell internacional.

La Declaració Universal dels Drets Humans és un document de trenta articles impulsat principalment per Eleanor Roosevelt. Va ser adoptat per l'Assemblea General amb la Resolució 217 A (III), el 10 de desembre de 1948 a París, després de la catàstrofe de la Segona Guerra Mundial i de l'esborrany redactat per la Comissió de Drets Humans, una comissió que pertanyia al Consell Econòmic i Social i que més endavant va ser reemplaçada pel Consell de Drets Humans (2006). El tractat va assolir un gran consens amb una participació

de més de 50 Estats membres en la seva redacció aconseguint quaranta-vuit vots a favor, però vuit abstencions. Per primera vegada, diferents Estats membres de Nacions Unides van considerar que existien un conjunt de drets humans universals, indivisibles i interdependents que requereixen un respecte mutu per a un gaudiment efectiu i ple d'aquests amb l'obligació de que es respectin, protegeixin i compleixin.

La seva elaboració, amb una durada de menys de dos anys, està ubicada al primer període de la Guerra Freda i enmig d'una divisió bipolar en dos blocs, l'Occidental i el Soviètic, i del començament del fenomen de la globalització on es va posar sobre la taula el mínim comú múltiple en relació a: els principis de la Carta de les Nacions Unides, la defensa dels drets fonamentals de les persones sense diferències de gènere, la promoció del progrés social i l'ampliació del concepte de llibertat. Aquest document ha tingut un impacte molt rellevant al llarg dels anys perquè per primera vegada, tal com s'ha mencionat anteriorment, emfatitza la necessitat de defensar específicament els drets humans mitjançant la interpretació de la Carta de Nacions Unides. Convé destacar que amb la ratificació d'aquesta Declaració i en un context d'urgència d'arribar a uns compromisos mínims en matèria drets, posteriorment l'Assemblea General va ratificar diferents tractats com ara el Pacte Internacional dels Drets Econòmics, Socials i Culturals o el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics ambdós amb entrada en vigor el 1976 fins l'última Convenció per la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçoses aprovada el 2006.

Amb relació al món jurídic, encara que no gaudeixi d'un efecte jurídic vinculant, cal remarcar que la Declaració Universal dels Drets Humans forma part del dret internacional públic dels drets humans perseverant els principis generals del dret amb fonament *ius cogens*. Això significa que existeix un gran consens entorn dels principis i dels valors de la Declaració a nivell internacional al tenir un ampli reconeixement on a la

pràctica s'ha convertit en costum internacional. Tot i tenir caràcter plenament recomenatori, s'estima que al menys unes noranta constitucions nacionals contenen drets i llibertats reconegudes en la Declaració sent aquesta un document de gran inspiració mundial. Aquesta afirmació ens fa comprendre com la Declaració ha donat a entendre les necessitats de establir un mínim de drets consensuats internacionalment que busquen un benestar i un progrés a nivell humanitari i la denúncia de qualsevol vulneració d'aquests.

Aquesta Declaració garanteix a tots els ciutadans dels Estats membres que l'han ratificat poder interposar un recurs efectiu en cas de patir una vulneració dels seus drets fonamentals (article 8) i els drets humans sense excepció. No obstant, el procediment de denúncia en cas de violació dels drets a les Nacions Unides no deixa de ser quelcom complex atès que en moltes ocasions és fàcil confondre els diferents organismes existents quant a la defensa dels drets humans. Aquest procés de denúncia pot considerar-se com un dels principals problemes degut a l'accés insuficient que té la societat civil en cas d'adreçar-se a l'organització per la violació dels seus drets apart del d'haver hagut d'esgotar prèviament totes les vies de recurs internes disponibles a nivell nacional. Això és degut a que no només existeix un document en relació als diferents drets humans, sinó un total de nou tractats i protocols d'àmbit de drets humans on cadascun d'ells disposa de les seves comissions corresponents. Tanmateix, la existència de diferents tractats i la seva agrupació per temàtica és a la vegada un gran avantatge per a que les Nacions Unides

puguin actuar més eficaçment en situacions de vulneracions de drets humans ja que cada comissió està formada per experts en aquell àmbit el qual es tradueix a una resposta més ràpida i efectiva.

Seguidament, és imprescindible ressaltar la falta d'aprovació de nous tractats i l'onada de drets emergents relacionats en un context mundial complex degut a les noves tecnologies emergents i la intel·ligència artificial (IA), les crisis i desestabilitzacions de govern a diferents Estats que han perjudicat la defensa dels drets i llibertats fonamentals dels civils com a l'Afganistan, el conflicte entre Israel i Palestina, la guerra d'Ucraïna, la pandèmia de la Covid-19, el dret a l'orientació sexual i d'identitat de gènere i la crisi financera de 2007, que es tradueixen en noves demandes de la població que vetllin pel seu benestar. Sobre tots aquests continguts exposats, cal que Nacions Unides tracti de manera específica tots aquests nous reptes on el paper de la Declaració Universal dels Drets Humans és essencial. Per a ficar alguns exemples, les noves tecnologies emergents i la intel·ligència artificial han tingut un gra impacte en les violacions del dret a la llibertat d'opinió i d'expressió i del dret a la llibertat de reunió pacífica i d'associació (articles 19 i 20 de la Declaració Universal dels Drets Humans); la vulneració constant dels drets dels infants, sense seguir l'article 38 de la Convenció sobre els Drets dels Infants respecte al dret internacional humanitari, en l'actual conflicte bèl·lic entre Israel i Palestina. Un altre factor a tenir present és la multiculturalitat, un element que ha generat altres visions o interpretacions del dret internacional dels

drets humans i que han desencadenat diferents debats, per exemple, sobre els drets relacionats amb l'orientació sexual i la identitat de gènere on la Resolució A/HRC/RES/17/19 del Consell de Drets Humans de 2011 no va ser aprovada amb majoria.

De totes maneres, per a que les Nacions Unides puguin defensar tots aquests nous drets cal que es busquin noves interpretacions de la Declaració Universal dels Drets Humans perquè, tot i ser un document de 1948, no deixa de ser la principal font i base per a la creació i ratificació de nous tractats en matèria de drets i llibertats fonamentals de tots els ciutadans a nivell internacional. A la vegada, és inexcusable la falta d'actualització envers nous tractats i documents que agrupin aquestes noves maneres i mètodes de vulneració de drets humans després de que l'últim protocol, el Protocol facultatiu de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, i la ja mencionada Convenció per la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçoses tinguin data de 2006. Clarament, s'observa que les Nacions Unides ha de tornar a prendre un rol protagonista que tingui en consideració aquesta onada resultant de nous reptes mundials que signifiquen la cerca de noves estratègies de defensa i de protecció dels drets humans de les persones.

En conclusió, l'elaboració d'un document com la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 és el principi de tota una història pel dret internacional públic i la construcció d'una nova societat que respecti una normativa comuna a nivell mundial en relació als drets

humans. Més endavant, la Declaració ha servit de base en direcció a l'aprovació d'altres protocols i convencions més específiques i elaborades per grups de treball concrets i així obtenir uns resultats molt més eficaços tenint en compte les necessitats concretes d'alguns grups, col·lectius i/o minories vulnerables com els infants, les dones, les persones amb discapacitat o migrants. Tot i així, això no significa que cal continuar lluitant i actualitzant tots aquests tractats envers les noves demandes socials i esdeveniments globals que han conduït a noves violacions del dret internacional

dels drets humans.

Anna Naudi i Miró

**Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració
(Universitat de Barcelona)**

**Màster en Drets Humans, Democràcia i Globalització
(Universitat Oberta de Catalunya)**

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

OCTUBRE 2023

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors
